

REFERAT Miljøudvalget d. 29-11-2022

Mødedato Tirsdag d. 29. november 2022 kl. 11:00

Mødested Mødeværelse 4

Mødedeltagere Poul Erik Jensen, A, Karsten Byrgesen, D, Michael Nielsen, C, Preben Friis-Hauge, V (Fravær), Annette Lundgaard, V, Ole Marcussen , A (Fravær), Martin Schmidt Konradsen, Ø (Fravær), Simon Sharif Chowdhury, A

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af udsendelse af "Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2023" i d	3
Godkendelse af nyt partnerskab om bæredygtig forvaltning af grundvandsressourcen.....	6
Orientering om partshøring af afslag på råstofindvinding og på modtagelse af jord på dele af matr. 3	8
Orientering om aktuelle sager.....	10
Eventuelt.....	11
Næste møde.....	12
Underskriftsside.....	13

Punkt 1: Godkendelse af udsendelse af "Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2023" i offentlig høring

22/49229

Resumé

Den årlige arbejdsplan fastsætter, hvor i regionen der skal startes nye videregående undersøgelser og oprensninger i forhold til jordforurening. Der foreslås opstart af 29 nye videregående indsatser. Udvalget behandler forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2023 med henblik på at fremlægge arbejdsplanen til offentlig høring i 4 uger.

Sagsfremstilling

Forslaget til nye videregående forureningsundersøgelser og oprensninger omfatter den del af den videregående indsats, som skal beslattes for 2023.

En stor del af regionens aktiviteter på jordforureningsområdet i 2023 er allerede besluttede, fordi de enten er lovbundne, videreført fra tidligere, akut igangsat eller er fastlagt i tidligere handleplaner.

"Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2023" er udarbejdet på grundlag af principperne i delstrategien "Rent vand og jord i Region Syddanmark". Her har grundvandet højeste prioritet, og målet er at opnå "mest godt grundvand for pengene". Fokus er også på indeklimaproblemer i boliger og i særlige tilfælde prioriteres en indsats af hensyn til at hindre direkte kontakt med forurenede jord.

Normalt spørger regionen til kommunernes ønsker til, hvor de gerne så en opsporing af punktkilder til jordforurening. Der foreligger imidlertid allerede omfangsrige ønsker fra kommunerne, så der efterspørges derfor ikke yderligere ønsker, før der igen er ledig kapacitet (V1-kortlægning).

Ud fra den nuværende status for grundvandsindsatsen og den aktuelle viden om akutte forureninger foreslås, at regionen starter nye videregående undersøgelser og oprensninger op på 29 lokaliteter. Ved oprensning forstås her en afværgeindsats, som sikrer mod at forureningen kan udgøre en risiko. Der kan således efterlades en forurening, hvis det er dokumenteret, at den ikke udgør nogen risiko.

Lister med de foreslåede nye undersøgelser og oprensninger kan ses i bilag 1. Her fremgår desuden prioriteringsgrundlaget samt et kort over lokaliteterne.

Et overblik over de 29 nye videregående indsatser:

Grundvand

- 14 sager handler om forureninger med højmobile stoffer og pesticider.
- 5 er sager med fokus på undersøgelse af pesticidforurening.
- 4 er sager med fokus på undersøgelse af forurening med klorerede opløsningsmidler.
- 3 af sagerne omhandler undersøgelse af lossepladser.
- 1 sag omhandler undersøgelse af forurening med olie- og benzinstoffer.
- 1 sag er ny oprensning af grundvandsforurening fra losseplads.

- Indeklima
4 sager omhandler risiko for indeklima.
- 1 sag er videregående undersøgelse efter tidligere renseri.
- 3 sager er nye oprensninger efter tidligere renserier.

Grundvand og indeklima

3 sager omhandler videregående undersøgelse af forureninger med olie- og benzinstoffer, der kan udgøre risiko for både værdifuldt grundvand og indeklima.

Grundvand og overfladevand

1 sag har fokus på grundvand og overfladevand fra et tidligere gartneri.

Kontaktrisiko

5 sager omhandler oprensninger af overfladenær jordforurening på børnehaver, legepladser og bolig.

2 sager har fokus på undersøgelse af overfladenær jordforurening fra tidligere gartnerier.

Øvrige videregående indsatser

Foruden de ovenfor beskrevne indsatser arbejdes der med en række andre videregående indsatser i 2023:

- Teknologiudviklingsprojekter, herunder Den syddanske Udviklingspulje for rent vand og jord
- Værditabsordningen
- Generationsforureninger. Grindsted, Kærgård Klitplantage, Himmark Strand
- Videregående indsatser vil ofte strække sig over flere år.

Fokusområder

Regionen har også i 2023 et stort fokus på arbejdet med at opspore og risikovurdere PFAS-forureninger. Der er op mod 3.000 potentielle PFAS-forureninger i regionen, og staten har givet regionerne en permanent øget bevilling til arbejdet med PFAS. Region Syddanmarks andel af bevillingen andrager ca. 3 mio. kr. årligt.

Generationsforureningerne vil også i det kommende år fylde en del. Arbejdet med at rense op i Kærgård Klitplantage er gået ind i den sidste etape og ventes afsluttet i 2027. Herefter vil der gå ca. 15 år, inden de sidste restriktioner kan fjernes. I Grindsted arbejdes der sideløbende med at afgrænse forureningsfanen fra fabriksgrunden og med at screene for egnede metoder til oprensning ved Grindsted Å. På Himmark Strand pågår der et arbejde med at designe oprensningsløsningen, så entreprisledelsen kan komme i udbud i løbet af 2023.

Klimavurdering

Indsatserne er prioriteret i henhold til den regionale udviklingsstrategi. Der er ikke foretaget klimavurderinger af de indsatser, der fremgår af planen.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget fremlægger ”Jordforurening – Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2023” i offentlig høring i 4 uger.

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Nye forureningsundersøgelser og oprydninger i 2023.pdf

Fraværende A, Ole Marcussen , Ø, Martin Schmidt Konradsen, V, Preben Friis-Hauge

Punkt 2: Godkendelse af nyt partnerskab om bæredygtig forvaltning af grundvandsressourcen

22/54162

Resumé

Som en del af udmøntningen af den regionale udviklingsstrategi og regionsrådets budgetaftaler arbejdes løbende for etablering af nye partnerskaber for grundvandsbeskyttelse. Dette sker med bl.a. med ophæng i FN's verdensmål 17 "Partnerskaber for handling". Med denne sag forelægges udkast til ny partnerskabsaftale med Odense Kommune, Vandcenter Syd og GEUS til politisk beslutning. Det indstilles, at udkast til partnerskabsaftale godkendes, og at formanden for miljøudvalget bemyndiges til at godkende og underskrive aftalen, når den foreligger i endelig form.

Sagsfremstilling

Region Syddanmarks første partnerskab for grundvandsbeskyttelse blev etableret i 2015 og har omfattet Odense Kommune, GEUS og Vandcenter Syd. Formålet med partnerskabet har været at udvikle konkrete værktøjer, der kan optimere partnernes samlede indsats for grundvandsbeskyttelsen, klimatilpasning og samarbejde om håndtering af pesticidforurening i et område vest for Odense.

Et af de centrale produkter fra det eksisterende partnerskab er en digital model af grundvandsmagasinerne, der giver mulighed for at identificere de mest kritiske forureningskilder og dermed understøtte prioritering af grundvandsbeskyttende indsatser. Det har konkret betydet, at truslen fra punktkilder i området nu vurderes lavere end tidligere, og dermed er der blevet plads til andre - mere kritiske - punktkilder i den regionale prioritering.

Partnerskab som samarbejdsmodel er nu udbredt i Region Syddanmark, hvor der pt. er ca. 10 partnerskaber for grundvandsbeskyttelse, og regionens indsats på området har inspireret til etablering af lignende partnerskaber andre steder i landet.

Partnerskabet omkring Odense V er nu under afslutning, idet partnerskabets formål er opnået, og dermed er det naturligt at vurdere, om det er relevant at etablere et nyt partnerskab. Det vurderes, at der fortsat er gode synergier at høste ved at fortsætte det tætte samarbejde. Dette særligt fordi der er kommet nye udfordringer til (f.eks. nye fund af pesticider), men også fordi samarbejdet har givet gode resultater og derfor med fordel kan udbredes til den øvrige del af Odense Kommune.

Udkast til aftalen er vedlagt som bilag. Da aftaleudkastet er under behandling ved enkelte af de involverede parter, kan der komme mindre justeringer.

Aftalen er en bredt formuleret rammeaftale, der opsætter en struktur for samarbejde mellem partnerne, men ikke i sig selv medfører økonomiske forpligtelser for regionen eller de øvrige partnere. Eventuelle økonomiske forpligtelser aftales i forbindelse med konkrete projekter, der igangsættes under aftalen ud fra det princip, at parterne hver især vil få et udbytte, der modsvarer deres respektive bidrag og risici ved projektet.

I den sammenhæng vil det være forskelligt, hvor meget de enkelte parter går ind med, og i projekter der ligger i kanten af regionens opgaver, vil regionens rolle naturligt være begrænset. Det kan f.eks. være formidlingsopgaver. Derimod vil projekter inden for jordforureningsområdet naturligt have et væsentligt regionalt bidrag. Regionens mulige bidrag ind i partnerskabet kunne, ud over almindelige indsatser over for punktkilder, eksempelvis være et øget fokus på klimarobuste risikovurderinger af jordforureninger i områder, der er særligt udfordrede med stigende grundvandsstand. Partnerskabet

giver desuden mulighed for at vurdere bæredygtigheden af konkrete punktkildeindsatser i et helhedsperspektiv til fordel for en samlet, bæredygtig forvaltning af grundvandsressourcen.

Klimavurdering

Idet aftalen er en rammeaftale uden klimaeffekt, er klimavurdering ikke relevant.

Indstilling

Det indstilles, at udvalget anbefaler over for regionsrådet:

At godkende udkast til partnerskabsaftale.

At formanden for miljøudvalget bemyndiges til at godkende og underskrive aftalen, når den foreligger i endelig form.

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Udkast til partnerskabsaftale

Fraværende Preben Friis-Hauge, V, Ole Marcussen , A, Martin Schmidt
Konradsen, Ø

Punkt 3: Orientering om partshøring af afslag på råstofindvinding og på modtagelse af jord på dele af matr. 3m, 7v og 1h Skads, Esbjerg Jorder i Esbjerg Kommune samt udsendelse af miljøkonsekvensrapport vedr. Esbjerg Grusgrav i 8 ugers høring.

19/8509

Resumé

Billum Vognmandsforretning Aps har ansøgt om udvidelse samt fortsat drift af Esbjerg Grusgrav, som ligger umiddelbart vest for Ølufvad Hovedvej og nord for E45 / Korskroen i Esbjerg Kommune. Det ansøgte areal er på 28,3 ha, og 20,2 ha af det ansøgte areal ligger inden for det regionale graveområde Søhale. De resterende 8,1 ha ligger uden for Råstofplan 2020.

Ansøger har fået udarbejdet en miljøkonsekvensrapport på baggrund af administrationens screeningsafgørelse. Den væsentligste påvirkning er identificeret til at være åbne gravesøer, som kan tiltrække fugle og dermed udgøre en risiko for flysikkerheden omkring Esbjerg Lufthavn.

Påvirkningerne er nærmere beskrevet og vurderet i ansøgers miljøkonsekvensrapport.

Det er administrationens vurdering, at råstofindvindingen på det ansøgte projektareal ikke kan gennemføres uden risiko for at tilsidesætte flysikkerheden ved Esbjerg Lufthavn. Derfor vurderer administrationen, at der skal meddeles afslag på råstofansøgningen. Derudover vil der blive meddelt afslag på modtagelse af uforurennet jord, da det vurderes at kunne forringe grundvandet.

Sagsfremstilling

Billum Vognmandsforretning Aps har ansøgt om en 20 årig tilladelse i forbindelse med en udvidelse samt fortsat drift af Esbjerg Grusgrav ved Ølufvad Hovedvej, umiddelbar nord for Korskroen / E45 i Esbjerg Kommune. Miljøkonsekvensrapporten beskriver konsekvenserne af den ansøgte råstofindvinding på områdets miljø.

Den udarbejdede miljøkonsekvensrapport omfatter 28,3 ha, hvoraf der har været råstofindvinding siden 2011 på ca. 12 ha. Der er ansøgt om en årlig indvinding af 65.000 m³ sand, grus og sten, heraf ca. 50.000 m³ under grundvandsspejlet, hvilket medfører gravesøer under indvindingen. Indvindingen under grundvandsspejlet foregår med en eldreven ralsuger.

Det fremgår af ansøgningen, at der i forbindelse med den ansøgte råstofindvinding vil ske en løbende efterbehandling af de gennemgravede arealer. Der har tidligere været dispensation til modtagelse af rent jord. Der er søgt om dispensation til modtagelse af 650.000 m³ uforurennet jord. Området ønskes efterbehandlet til landbrugsarealer uden søer.

Det ansøgte projekt er placeret meget tæt på landingsbanen til Esbjerg Lufthavn og dermed inden for en kritisk zone, hvor risikoen for bird strikes er størst under starter og landinger med fastvingede fly. Fugletiltrækkende anlæg anbefales ikke etableret inden for den kritiske zone. Med projektet placering er risikoen for tiltrækningen af fugle øget. Dermed er risikoen for bird strikes øget væsentligt. Den aktive gravesø ønskes tildækket med plastikbolde, såkaldte bird balls for at undgå at tiltrække fugle.

Administrationen har fået Aarhus Universitet til at undersøge brugen af bird balls i mindre søer og råstofsøer. Aarhus Universitet konkluderer, at der findes gode erfaringer med brugen af bird balls i regnvandsbassiner i nærheden af europæiske lufthavne. Men der findes ikke erfaringer eller undersøgelser med brugen af bird balls fra aktive råstofsøer. På den baggrund er det usikkert, om brugen af bird balls vil være en effektiv afværgeforanstaltning mod tiltrækning af fugle.

Derfor vurderer administrationen, at brugen af bird balls hviler på et meget usikkert grundlag. Det kan således ikke afvises, at fugle fortsat vil blive tiltrukket til den aktive råstofsø. Dermed udgør det ansøgte projekt en risiko for flysikkerheden omkring Esbjerg Lufthavn.

Det ansøgte areal ligger delvist indenfor Råstofplan 2020 med 20,2 ha. De resterende 8,1 ha ligger uden for Råstofplan 2020. Dette område er tidligere foreslået udlagt i Råstofplan 2020, men afvist på grund af nærheden til Esbjerg Lufthavn.

Der er således en risiko for, at det ansøgte projekt kan have en væsentlig indvirkning på det omkringliggende miljø i form af Esbjerg Lufthavn. Samtidig er en del af projektet ikke i overensstemmelse med Råstofplanens retningslinje 4.7.1 vedr. indvinding af råstoffer uden for udlagte graveområde. Det er således administrationens vurdering, at der skal meddeles et afslag på indvinding af råstoffer i Esbjerg Grusgrav.

Administrationen forventer, at sende følgende i 8 ugers samlet høring:

- Udkast til afslag på råstoftilladelsen.
- Udkast til afslag på §52 dispensationen (modtagelse af rent jord).
- Offentlig høring af miljøkonsekvensrapporten.

Udvalget vil blive orienteret om de indkomne høringssvar og den endelige afgørelse i 2023.

Klimavurdering

Høring af miljøvurderingsrapport og udkast til afslag efter råstofloven og afslag på modtagelse af uforurenet jord har ikke betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Til orientering.

Bilag

Bilag 1: Udkast til afslag på råstoftilladelse inkl. bilag

Bilag 2: Udkast til afslag på §52 dispensation (modtagelse af rent jord)

Bilag 3: Miljøkonsekvensrapport, Esbjerg Grusgrav

Fraværende A, Preben Friis-Hauge, V, Martin Schmidt Konradsen, Ø, Ole Marcussen

Punkt 4: Orientering om aktuelle sager

22/603

Sagsfremstilling

Administrationen vil på mødet orientere om følgende aktuelle sager:

- Status for indsatser over for forureningerne fra det tidligere Grindstedværket i Grindsted.
- Status for forureningsundersøgelse Dyrehavegårdsvej 38, Kolding.
- Status for udmøntning af ”Den syddanske Udviklingspulje”.
- Status for råstofsag i Nr. Hostrup.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Administrationen gav en status for indsatser over for forureningerne fra det tidligere Grindstedværket i Grindsted, forureningsundersøgelse Dyrehavegårdsvej 38, Kolding og udmøntning af ”Den syddanske Udviklingspulje”. Der orienteres skriftligt om råstofsag i Nr. Hostrup.

Fraværende Ø, Martin Schmidt Konradsen, Preben Friis-Hauge, V, Ole Marcussen ,
A

Punkt 5: Eventuelt

22/603

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Udvalgsformanden takkede Ida Holm Olesen, som har fået andet arbejde, for godt samarbejde.

Fraværende Ole Marcussen , A, Preben Friis-Hauge, V, Martin Schmidt
Konradsen, Ø

Punkt 6: Næste møde

22/603

Sagsfremstilling

Næste møde er tirsdag den 10. januar 2023 kl. 14.00-16.00, som er reserveret til eventuelle dagsordenspunkter, der skal forelægges regionsrådet til beslutning på mødet den 23. januar 2023 i regionshuset.

Hvis der ikke er nogle dagsordenspunkter, som skal forelægges regionsrådet på mødet den 23. januar 2023, er næste møde tirsdag den 7. februar 2023 kl. 13.00-16.00 i regionshuset.

Mødeplanen for 2023:

- Tirsdag den 7. februar 2023 kl. 13.00-16.00
- Onsdag den 8. marts 2023 kl. 15.00-18.00
- Tirsdag den 11. april 2023 kl. 11.00-14.00
- Torsdag den 4. maj 2023 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 6. juni 2023 kl. 11.00-14.00
- Tirsdag den 15. august 2023 kl. 13.00-15.00 (RESERVERET)
- Tirsdag den 12. september 2023 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 10. oktober 2023 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 14. november 2023 kl. 13.00-16.00
- Tirsdag den 5. december 2023 kl. 11.00-14.00

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 29-11-2022

Næste møde er tirsdag den 10. januar 2023 kl. 14.00-16.00, som er reserveret til eventuelle dagsordenspunkter, der skal forelægges regionsrådet til beslutning på mødet den 23. januar 2023 i regionshuset.

Hvis der ikke er nogle dagsordenspunkter, som skal forelægges regionsrådet på mødet den 23. januar 2023, er næste møde tirsdag den 7. februar 2023 kl. 13.00-16.00 i regionshuset.

Fraværende Ole Marcussen , A, Preben Friis-Hauge, V, Martin Schmidt
Konradsen, Ø

Punkt 7: Underskriftsside

22/603

Fraværende Ole Marcussen , A, Preben Friis-Hauge, V, Martin Schmidt
Konradsen, Ø